

**Akste looduskaitseala kaitsekorralduskava koostamine I töökoosolek –
kaitseala väärtuste ja tegevuste kaardistamine**

PROTOKOLL

Aeg: 25. oktoober 2011, 11.00-14.00

Koht: RMK Kiidjärve looduskeskus, Kiidjärve küla, Vastse-Kuuste vald

Osalejad: osalejate registreerimisleht on lisatud protokollile (Lisa 1)

Koosoleku juhataja: Kaia Treier (ELLE OÜ)

Koosoleku protokollija: Pille Antons (ELLE OÜ)

Päevakord:

1. Koosoleku sissejuhatus, päevakorra tutvustus (Kaija Treier)
2. Kava eelloost (Ants Johannes Martin, Anne Martin)
3. Väärtuste kaardistamine (Ants Johannes Martin, Anne Martin, Enn Pilt)
4. Tegevuste kaardistamine (Ants Johannes Martin, Anne Martin, Enn Pilt)
5. Edasiste tööde ja ajakava tutvustus (Kaija Treier)
6. Arutelu, küsimused

Kokkuvõtte arutelust:

- Tõstatati küsimus laanekuklaste kaitseala vajalikkusest ning liigi ohustatusest. Võrdlusena toodi välja praktikad naaberriigis Soomes. Tähelepanu juhiti ka asjaolule, et sihtkaitsevööndi kehtestamise järgne reaalse metsamajandusliku tegevuse puudumine on laanekuklaste pigem kahjuks tulnud.

Arutelu käigus leiti, et Akste looduskaitseala kujutab endast n.ö. esindusala. Kuigi kehtiva kaitse-eeskirja alusel on ala kaitse-eesmärgiks laanekuklase ja selle elupaikade kaitse, teenib ala lisaks ka uurimistöö võimaldamise eesmärki. Kaitseala staatus on vajalik mitte metsaraie keelamiseks, vaid õiguslike vahendite olemasoluks metsamajandusliku tegevuse sobival suunamisel.

- Eelneval perioodil ei ole Akste looduskaitsealal toimunud kaitse-eesmärgi täitmiseks vajalikku metsakoosluste kujundamist. Töökoosolek osapoolte (RMK, Keskkonnaamet, laanekuklaste ekspert) toimus (07.09.2009) ja põhimõtteline raieplaan tehti, kuid sellest edasi asjad ei liikunud. Kaitsekorralduskava jäi sisuliselt rakendamata.
  - Kui liigi jaoks on vajalik lageraie, on see kaitse-eeskirja alusel võimalik ka sihtkaitsevööndis. Miks vastavate otsuste ja tegevusteni ei jõutud, on selgusetu. Otsustati, et kaitsekorralduskavas tuleb raie (s.h. lageraie) vajalikkus metsakoosluse kujundamisel selgelt välja tuua, et ametnikel oleks kindel toetuspunkt vastavasisuliste otsuste vastuvõtmisel sh libade väljaandmisel. Kaaluda tuleb ettepaneku tegemist kaitse-eeskirja sõnastuse parandamiseks.
  - Kaitsekorralduskava hea rakendumise näitena toodi välja Padakõrve looduskaitseala.
- Metsakoosluse n.ö. päästmiseks tuleks koostada (Keskkonnaametil tellida ekspertarvamus?) ülevaade esmatähtsatest metsamajanduslikest tööddest. Kuna uus kaitsekorralduskava koostatakse aga alates aastaks 2013, siis need päästetööd peaksid saama kavandatud ja rakendatud uue kaitsekorralduskava väliselt.

Arutati metsa uuendamise ajalisi ja tehnilisi võimalusi. Laanekuklasi ohustab rasketehnikaga tallamine, samas on tehnika kasutamine metsa väljaveol ja pinnasetööl vajalik.

Jõuti järeldusele, et Akste alal on vajalik raietööde ja uute metsakultuuride istutamisele eelneva maapinna ettevalmistuse teostamine ühe tsükliks. Tööd tuleb seejuures ajastada võimalikult jahedale perioodile – raietööd ja väljavedu talvel ning maapinna ettevalmistus kevadel. Arutati võimalikke perioodi algus- ja lõpukuupäevi, kuid nende määramise teeb keeruliseks ilmastikutingimuste suur erinevus aastate lõikes. Pigem tuleb aegade sobitamisel olla paindlik, kasutada ära nt ka hommikusi ja õhtusi aegu ning konsulteerida laanekuklaste eksperdigaga.

Metsa uuendamiseks soovitatakse ekspert Enn Pilt võimalusel kasutada kolme puuliiki, vältida tuleks monokultuuri.

• **Väärtuste kaardistamine:**

Esinevate liikide osas tunnistati ekspertide esitatud loetelu ammendavaks.

- Kõikidele alal esinevate väärtuslikele liikidele erirežiimi seadmine ei ole võimalik. Erinevate elupaikade esiletõstmisel võivad tekkida konfliktid. Põhiprioriteediks peab jääma laanekuklane ja temale soodsate tingimuste tagamine. Eraldi režiimid peaks lisaks olema ka kährikseenele ja limatünnikule.
- Kuna siniraag enam alal ei esine ja on pigem ajalooliselt huvitav leid, siis tehti ettepanek see liikide loetelust välja jätta.

Täiendusena toodi välja ala väärtuste teised aspektid:

- väärtus seene- ja marjametsana;
- väärtus jahipiirkonnana;
- metsa (puidu) majanduslik väärtus;
- väärtus turismiobjektina.

• **Turismipotentsiaal (tegevuste kaardistamine):**

- Turismi suunamisel on oluline roll ala reklaamitusel, Akste ala reklaamitus oli hea, mis viis ka koormuse suureks.
- RMK-l on toimiv Kiidjärve kuklasteraada tulundusmetsas, mistõttu huvi turistide Akste looduskaitsealale ümber suunata käesoleval ajal puudub. Huvitatud on kohalikud ettevõtjad.
- Külastusmaksu kehtestamise ettepaneku juures juhtis RMK tähelepanu asjaolule, et riigimetsa kasutusõigus on tasuta. Leiti, et eksperdi poolt esitatud ettepanek vajab rohkem ette valmistamist ja seejärel lahti selgitamist.

• **Praktilised küsimused:**

- Päevakorra raames tehtud ettekannete (Ants Johannes Martin, Anne Martin, Enn Pilt) slaidid saadetakse elektrooniliselt osalejatele. Kõik osalenud võivad töökoosolekul arutelul olnud teemade kohta e-posti teel täiendavaid ettepanekuid teha.
- Väärtuste ja tegevuste kaardistamise II töökoosoleku toimumise ajana pakkusid kava koostajad välja veebruari 2012. Vastuväiteid pakutud ajakavale ei olnud. Lepiti kokku, et vajadusel suheldakse osapooltega vahepealsel ajal e-posti teel või korraldatakse väiksemaid temaatilisi töökoosolekuid.

Lisa 1. Osalejate registreerimisleht

Lisa 2. Ettekannete slaidid